

UITGAVEN :

Drukkosten	Fr.	12 00
Onkosten der voordracht	"	65 00
Uitgaven van verscheiden aard	"	6 20
	Te zamen	Fr. 83 20
	Batig slot	Fr. 50 80

Bestuur der Afdeeling Oudenaarde voor 1879-1880.

LODEWIJK VERSPIEREN, *voorzitter*; THEODOOR HENRY, *ondervoorzitter*; CAMIEL VANDEWIELE, *schrijver-schatbewaarder*; JULIUS HEYSE en CAMIEL DEBONNET, *leden*.

Verslag van het Bestuur der Afdeeling Kortrijk.

(OCTOBER 1878 — OCTOBER 1879.)

I. — Leden en Bestuur.

In het vorige jaar telde onze Afdeeling 77 leden, thans zijn er 110 ingeschreven. Wij voeden de hoop ons in een steeds aangroeiend getal strijders te mogen verheugen.

In de Algemeene Vergadering der Kortrijksche inschrijvers, den derden zondag van oktober 1878 gehouden, werd er overgegaan tot de herkiezing van het Bestuur. De heeren Felhoen, Stinissen, Haus, Cloet en Van Beselaere werden respectievelijk gekozen tot voorzitter, schrijver, schatbewaarder en bestuurleden.

Onze Afdeeling werd op de Algemeene Vergadering te Gent vertegenwoordigd door de heeren Felhoen en Stinissen. In den loop van het bestuurjaar ontrukte de dood ons een' gulhartigen vriend, een' trouwen broeder in onzen volkscamp, een man, die door zijnen altijd vriendelij-

ken omgang en zijne wijze taal, de hartelijkste sympathie genoot van allen die hem kenden. Ik heb den heer N. Verbeke genoemd.

Onze schatbewaarder, de heer Haus, zei aan onze stad vaarwel en bood uit di-n hoofde zijn ontslag aan.

Aan de Liersche Afdeeling van het Willems-Fonds schonken wij 20 fr., ten einde het onze bij te dragen tot het herstellen van het gedenkteeken te Bouchout bij Lier, door het dankbare nagelacht aan den vader der Vlaamsche beweging, den patroon van het Willems-Fonds, opgericht.

II. — Concert-voordrachten.

Gedurende het verloopende bestuurjaar gaven wij vijf voordrachten met concert.

Als sprekers traden op de heeren HENDRIK KEURVELS, van Gent, met : *Amerikaansche Burgers*. — A. J. COSIJN, van Antwerpen, met : *Familieleven*. — J. MICHEELS, van Gent, met : *Onderwijs*. — H. TEMMERMAN, van Brussel, met : *Lucht en Ademhaling* en ten slotte J. HOSTE, van Brussel, met : *de Wet van 1842*. Die heeren kweten zich allen even eervol van hunne taak en werden met welverdiende toejuichingen begroet.

Het muzikaal ge-eelte, waaraan het muziekgenootschap van M. Vande Wille en de heeren E. Minne, Pieter Delannoy, Van Aken, A. Vanden Weghe, Santenaire, Monteyne, De Bligny en H. Goorickx hunne medewerking verleenden, bevatte telkens goed gekozen muziekstukken en de schoonste liederen van het Vlaamsch repertorium : *Mijn Vlaanderen heb ik hartelijk lief*, van G. Antheunis ; *Ik ken een lied*, van W. Demol ; *Gelijk ik mijne moeder min*, van L. Hinderyckx ; *Er leeft een kind in Brabant*, van Edw. Blaes ; *O schoone Bloemenkoninginne*,

van denzelfde; *Het lied der klokke Roelandt*, van denzelfde; *Vlaanderen*, van R. Hol; *Het lied der Vlamingen*, van Peter Benoit; *Het lied van het Willems-Fonds*, van G. Antheunis; *Het Beiaardlied*, van Peter Benoit; *Vlaanderen, onze bruid*, van J. Van den Eede; *Mijn hart is vol verlangen*, van Peter Benoit, en andere pareltjes van het helderste water.

Onzen warmsten dank sturen wij aan allen, die tot het welgelukken en de opluistering onzer feesten hebben medegearbeid.

En dat die Vlaamsche voordrachten en liederen in het verfranshte Kortrijk meer en meer in den smaak vallen, dat hier de pogingen van het Willems-Fonds door het puik der bevolking gewaardeerd worden, dat bewijzen en het publiek, dat zich telkens in de conferentiezaal verdrong, en het steeds aangroeiend getal der leden.

Dit zij voor het Bestuur eene aanmoediging tot volharderen in zijn edel streven, een spoorslag om den kring der werkzaamheden meer en meer uit te breiden.

III. — Veertiendaagsche bijeenkomsten.

In den loop van januari dezes jaars, zond het Bestuur den volgende omzendbrief aan de leden der Afdeeling :

« Het Bestuur der Kortrijksche Afdeeling van het Willems-Fonds heeft besloten veertiendaagsche zittingen in te richten tot het houden van regelmatige lees- en spreekbeurten. In deze bijeenkomsten, uitsluitelijk voor de heeren inschrijvers bestemd, zal zich telkens iemand gelasten met eene leerrijke voordracht of eene nuttige, aangename lezing met verklaring, uit goede Nederlandsche schrijvers. Het Bestuur hoopt op die wijze den lust tot het lezen van Nederlandsche boeken, tot de studie onzer

schoone moedertaal uit te breiden, en de verstandhouding en het verkeer tusschen de toetreders tot onze grondbeginsels nauwer toe te halen. Zij die als sprekers eenigen aanleg bezitten, zullen in die bijeenkomsten de gelegenheid vinden om zich in het gesproken woord te oefenen, en wellicht bekwaam worden, niet alleen aan de concertvoordrachten, maar ook in andere omstandighe en, aan de Vlaamsche vooruitstrevende zaak uitstekende diensten te bewijzen. »

Tot ons spijt moeten wij bekennen dat aan onzen oproep niet voldoende werd beantwoord. Er waren inderdaad, dooreen gerekend, in iedere bijeenkomst geen vijftien leden aanwezig. Dat is betreuenswaardig. Ook koesteren wij de hoop dat dezen winter aan die vergaderingen van wege de inschrijvers wat meer sympathie zal ten deele vallen.

Genoeglijk zijn de avondstonden, welke men in het Willems-Fonds doorbrengt, onder vrienden die ook over wat anders kunnen spreken, dan over staatkunde, beursberichten, financiëele rampen en wat dies meer. Het *utile dulci* van Horatius mag daar zijne volle toepassing vinden.

Ook drukken wij den wensch uit dat men zich niet altijd vergenoegen zal met heel naïef eene rede te aanhooren en er door wat handgeklap of een *bravo* zijne goedkeuring aan te hechten. Men geloove aan de spreuk: « uit de botsing der gedachten spruit het licht, » en daarom dient iedere voordracht, in de naastkomende vergadering, aan eene toetsing onderworpen te worden. Iedereen mag vrijelijk het woord vragen om zijn voor en tegen te doen gelden.

Dat er in onze veertiendaagsche vergaderingen in den regel nog al ernstige vraagpunten te berde kwamen, zal men bekennen, als wij zeggen dat er is gehandeld geweest over:

a. De kunst en het nut van goed te lezen en goed te spreken, door M. Devreese;

b. De volksdichters Theodoor Van Rijswijk en H. Tollens, door denzelfde;

c. K. L. Ledeganck en zijne werken, door M. J. Stinissen;

d. Dichter Nicolaas Beets, door M. Fr. Van den Berghe;

e. Het onderwijs te Kortrijk, door M. Keukeleere;

f. Bevolking der aarde, door M. J. Stinissen;

g. Karakter van Samuel Smiles, door M. Devreese;

h. De steenkolen, door M. Leveaux;

i. Het beheer der nationale verdediging te Parijs, september 1870, door M. Flecken.

Heer advocaat Haus, die zich sedert eenigen tijd ernstig toelegt op de studie der moedertaal, deed ons in de vierde vergadering eens hartelijk lachen met zijn luimig stukje : *Eene naaister met pokkenputten.*

Het hoofddoel dezer veertiendaagsche bijeenkomsten is, zooals wij hooger zegden, den leden gelegenheid te verschaffen zich in het gesproken woord te oefenen en op die wijze sprekers te vormen, die binnen en buiten de stad, nu en dan eene volksvoordracht houden kunnen.

Ten einde aan dit plan een begin van uitvoering te geven, aanvaardden de heeren Van Beselaere en Stinissen de taak twee zulke voordrachten te houden, en wij moeten het bekennen, die eerste pogingen mogen als zeer goed geslaagd beschouwd worden.

Uitgaven.

Daar de inschrijvers den wensch hadden geuit het reglement der Afdeeling in bezit te krijgen, besloot het Bestuur een boekje in het licht te zenden, waarin men niet alleen het reglement, maar ook de naamlijst der leden, het jaar-

lijksch verslag en de rekening van het bestuurjaar, benevens eenige stukjes in dicht en on dicht zou aantreffen.

Eene uitgaaf in dien zin zouden wij telken jare willen herhalen, en het komt ons zelfs nuttig voor, dien kleinen bundel met eenige verkorte voordrachten, welke de leden in de veertiendaagsche bijeenkomsten gehouden hebben, te verrijken.

Aanmoediging van het onderwijs.

Wij voeren in ons schild : *aanmoediging van het onderwijs*, en moeten dan ook bewijzen leveren dat zulks bij ons geene doode letter is.

In den loop der maand maart, zonden wij aan den heer Minister van Openbaar Onderwijs eenige inlichtingen over den erbarmelijken toestand van het lager onderwijs in deze stad.

Die bijzonderheden te lang om hier neêr te schrijven, waren vergezeld van den volgende brief :

*Den heere Van Humbeeck, Minister van Openbaar
Onderwijs, te Brussel.*

HEER MINISTER,

Op het oogenblik dat het wetsontwerp op het lager onderwijs heel het land door, doch vooral in Vlaanderen, door de vijanden van verlichting en volksheil met eene ongehoorde dolzinnigheid wordt aangevallen;

Nu dat de clericalen hemel en aarde bewegen om de prijzenswaardige inzichten des Staatsbestuurs gansch of gedeeltelijk te doen mislukken;

Nu vooral, meenen wij dat het vrijzinnige volksveredelende Willems-Fonds eenen oprecht nationalen plicht vervullen zou, met aan het volk al den onzin, al de onrecht-

vaardige aantijgingen voor oogen te brengen, waarmee de mannen der zoogezegde *morale orde* sedert eenigen tijd voor den dag komen,

Wij denken, dat het Willems-Fonds voor verhevene zending heeft zooveel het in zijne macht is, het Staatsbestuur te schragen in zijne lastige, doch edele taak; dat het Willems-Fonds, vooral op den buiten, door volksvoordrachten, en bij middel van vlugschriften het volk dient in te lichten over die lang gewenschte hervormingen, in zake van onderwijs.

In de overtuiging, Heer Minister, dat elke poging, hoe gering ook, bijdragen kan tot de oplossing van dat groote vraagstuk, waarvan om zoo te zeggen, de toekomst onzes dierbaren Vaderlands afhangt, neemt het Bestuur der Kortrijksche Afdeeling van het Willems-Fonds de eerbiedige vrijheid U hiernevens eenige bijzonderheden mede te deelen, over den toestand van het volksonderwijs in de Vlaamsche Leiestad.

Aanvaard, enz...

Verder schonken wij onzen steun aan de kosteloze wereldlijke meisjesschool in deze stad, en wel op de volgende wijze :

Een dertigtal der meestgevorderde leerlingen, onder de leiding der juffrouwen onderwijzeressen woonden twee avondfeesten bij. Die lieve kinderen zongen telkens twee prachtige koren en verwierven van wege het publiek de hartelijkste toejuichingen.

De omhaling telkenmale ten voordeele der school gedaan is gansch niet vruchteloos geweest.

Zoo verschaften wij aan die leerlingen, tot belooning hunner vlijt en oppassenheid, een paar genoeglijke avonden en schonken daarbij aan het publiek de gelegen-

heid eens te meer zijne milddadigheid te toonen jegens eene inrichting, welke te dezer stede reeds zooveel goeds gesticht heeft en bijzonderlijk in de huidige omstandigheden in het verkwezelde Kortrijk onontbeerlijk geworden is.

Ook koesteren wij het vaste vertrouwen dat de vrienden van vooruitgang dat verlichtend en beschavend werk meer en meer ondersteunen zullen.

Over een jaar sloten wij het overzicht onzer werkzaamheden met deze woorden :

« Wij zullen meer en meer werken tot veredeling onzer schoone moedertaal, tot bestrijding van de domheid, het vooroordeel en het bijgeloof. »

Welnu, het verslag dat wij u heden aanbieden bewijst ten overvloede dat die belofte gestand is gedaan. Met eene zekere fierheid mogen wij terugblikken op de baan, welke wij betreden hebben.

Het zij echter verre dat wij ons inbeelden op onze lauweren te mogen rusten. Veel, oneindig veel, blijft er te doen. Wij zijn slechts in den ochtend van den reuzenkamp, die heel de wereld door gestreden wordt, onder den kreet van : *Vooruit, immer, immer licht!* Handhaven zullen wij, totdat die heilige strijd volvoerd is; volhouden zullen wij, totdat clericaal en franskiljon, hier en elders voor eeuwig ontzenuwd aan onze voeten liggen.

Moedig zullen wij voortarbeiden, vol hoop in de toekomst op de ingeslagen baan voortstreven en toonen dat er in de Guldensporenstad, op den Groeningerkouter, nog mannen leven, die den vijand stout in het oog durven zien, en zich echte afstammelingen noemen mogen van hen, die

Wilden wat was recht en wonnen wat zij wilden!

De Schrijver,

JAC. STINISSEN.

De Voorzitter,

ED. FELHOEN.

Bestuur der Afdeeling Kortrijk voor 1879-1880.

ED. FELHOEN, *voorzitter*; JAC. STINISSEN, *schrijver*;
H. VAN DEN BULCKE, *schatbewaarder*; AUG. VAN BESE-
LAERE, K. CLOET en FR. VAN DEN BERGHE, *leden*.

Verslag van het Bestuur der Afdeeling Ninove.

(OCTOBER 1878 — OCTOBER 1879.)

De Afdeeling Ninove heeft het tweede jaar haars bestaans begonnen met in Algemeene Vergadering, hulde te brengen aan eenen onzer stadsgenooten, den heer Emiel Violon, die als leerling aan het Koninklijk Athenaeum van Gent, zich onderscheiden heeft in den prijskamp van 1878 Van den eersten prijs voor de Nederlandsche taal behaald heeft en de eerste professionneele klas. In naam van het Algemeen Bestuur overhandigde de Afdeeling hem een prachtig boekwerk en te dier gelegenheid hield de heer De Sutter, lid van het Bestuur, eene korte, doch welgepaste aanspraak, waarin hij den jongen overwinnaar aanmoedigde om zijne studiën in de Nederlandsche taal voort te zetten.

De Afdeeling heeft gedurende het afgelopen jaar slechts drie voordrachten kunnen geven, waarin de volgende sprekers optraden :

19 oktober 1878, M. V. VANDE WALLE, met : *Onze strijd*.

19 januari 1879, M. J. MICHEELS, met : *Onderzoek der wetten op het openbaar onderwijs, gewenschte wijzigingen daaraan*.

30 maart 1879, M. PAUL FREDERICQ met : *de toekomst van het vaderland*.